

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ГЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ПАВЛОДАР МЕМЛЕКЕТТІК ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ИНСТИТУТЫ

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ПАВЛОДАРСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ

ЖАРАТЫЛЫСТАНУ ҒЫЛЫМЫ МЕН БІЛМІНІҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ

*педагогикаға ғылыми-бормынų докторы,
профессор Мансия Шаранатқызы Алинованың мерейтойына арналған
халықаралық ғылыми-практикалық конференцияның материалдары*

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ЕСТЕСТВЕННОНАУЧНОГО ЗНАНИЯ И ОБРАЗОВАНИЯ

*материалы международной научно-практической конференции,
посвященной юбилею доктора педагогических наук,
профессора Алиной Мансии Шаранатовны*

ТОМ 2

Павлодар
2017

УДК 378
ББК 74.58
Ж 31

Под общей редакцией д.х.н., профессора А. Нухулы
Ответственный редактор к.и.н. А.С. Ильясова

- Ж 31 **Жарылымстану гылымы мен білімнің өзекті мәселелері: педагогика гылымдарының докторы, профессор Мансия Шарапатқызы Алинованың мерейтойына арналған халықаралық гылыми-практикалық конференция материалдары – Актуальные проблемы естественнонаучного знания и образования: материалы международной научно-практической конференции, посвященной юбилею доктора педагогических наук, профессора Алиевой Мансии Шарапатовны / под общ. ред. А. Нухулы; отв. ред. А.С. Ильясова. – Т. 2. – Павлодар: ПГПИ, 2017. – 445 с. – На казахском, русском, английском.**

ISBN 978-601-267-445-3

Жинаққа «Жарылымстану гылымы мен білімнің өзекті мәселелері» атты педагогика гылымдарының докторы, профессор Мансия Шарапатқызы Алинованың мерейтойына арналған халықаралық гылыми-практикалық конференция материалдары сиді.

Жинақтың негізгі белімдері келесі мәселелерге арналған: жаратылыштанудың гылымы мен білімніде және өндірісте дамуының заманауи тенденциялары; мектеп пен жогары оку орнының өзара байланысы алеуметтік серіктестігі дамуының негізі ретінде; уш тілге кошту кезеңіндегі тілдік дайындықтың проблемалары мен болашағы; аппараттық қоғам; электрондық оқыту және қоғамды ақпараттандыру; елжетану және этномаддени дәстүр – гылымда, онерде және білімде.

Жинақ жоғарғы және орта мектеп оқытушыларына, магистранттарга, докторанттарга, студенттерге арналған.

В сборник вошли материалы международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы естественнонаучного знания и образования», посвященной юбилею доктора педагогических наук, профессора Алиевой Мансии Шарапатовны.

Основные разделы сборника посвящены следующим проблемам: современные тенденции развития естествознания в науке, производстве и образовании; взаимосвязь школы и вуза как основа развития социального партнерства в образовании; проблемы и перспективы языковой подготовки в условиях перехода к трехязычному образованию; информационное общество: электронное обучение и информатизация образования; краеведение и этнокультурные традиции в науке, искусстве и образовании.

Сборник предназначен для преподавателей высшей и средней школы, докторантов, магистрантов, студентов.

Для этого необходимо организовывать экскурсии в высшие образовательные учреждения, привлекать студентов для оказания помощи старшеклассникам в предоставлении информации о своем учебном заведении, факультетах и т.д.

Литература

1. Реморенко И.М. «Социальное партнерство» в образовании: понятие и деятельность // Новый город: образование для изменения качества жизни. – М.; СПб.: Югорск, 2003. – С. 11-17.
2. <http://yartehnoigou-s.ru/>. Профориентация казахстанских школьников. 2014.
3. Актуальные вопросы современной профориентации в Казахстане // Республиканская образовательная общественно-политическая газета: Білтімді ет – Образованная страна: 2016.
4. «Современное образование» – программа с учетом разных интересов: <http://www.bilim.expert/>; Республиканский журнал «Современное образование» //

МЕКТЕП ПЕН ЖОГАРЫ ОКУ ОРНЫ АРАСЫНДА ӘЛЕУМЕТТІК СЕРІКТЕСТІК КАТЫНАСЫН ЖАНДАНДЫРУ

A. Уайсова

Абылай хан атындағы ҚазХҚжЭТУ, Алматы

A. Тамашева

Наурызбай батыр Құтпанбетұлы атындағы мектеп, Алматы облысы

Қазақстан Республикасы етеменді ел қатарынан корінгеніне ширек гасыр болды. Еліміз нарыктық экономикага кешіп, енселі елдің қатарына көшу стратегиясы аныктады. Әлеуметтік-еңбек мәселелерін реттейтін құралдың бірі әлеуметтік серікtestіk болып табылады. Әлеуметтік серікtestіk мемлекет, жұмыс беруші және жұмыс істеушілер арасындағы өзара тиімді мүдделердің жүзіне асырудың жолы. Білім беру саласында әлеуметтік серікtestіk еңбек нарығы шарттарының өзгеруін ескере отырып, білікті мамандар дайындау жүйесін күру жолы.

Қазіргі уақытта білім беру сапасын жаксарту жана нарыкка лайыкты маман дайындаудың байланысты. Әлеуметтік серікtestіk тіршілігінде арқылы жоғары оку орындары, нарық субъектілерімен тікелей карым-катаңаста болып, нарық сұранысына байланысты мамандар құзыретті аныктайды.

Жаңа уақыт талабына сай маман дақылдау үшін оқытушылар сабак барысында дамытпалы, сынни ойлау, интерактивті оқыту технологияларын, түрлі деңгейлік оқыту, жобалық тәсілдерді белсенді колданады. Инновациялық технологиялар колданылуы жүйелі түрде жүзеге асады. Жаңа технологиялар және олардың оку үдерісіндегі колданылуы жүйелі түрде олардың енгізуі және тиімділігі семинарларда талқыланады.

Білім беру саласындағы әлеуметтік серікtestіk тіршілігі негізгі максаты, қоғамның, қызметкерлер мен жұмыс берушілер мүдделеріне негізделген,

білім беру мекемелері бірігіп, алеуметтік-экономикалық және еңбек саясатын бірлесіп әзірлеу, кабылдау және іске асыру болып табылады.

Әлеуметтік серіктестік арқылы:

- еңбек нарығының акпаралына оңай қол жеткізуге мүмкіндік бар;
- оқыту жоспарына жұмыс берушілердің пікірін мен талаптарын есепке алуды қамтамасыз етуге болады;
- ондірістік оқыту және практиканы ұйымдастыру үшін үлкен мүмкіндіктер анылады;
- тұлектерді жұмыска орналастыру жолдары көңейеді [1].

Әлеуметтік серіктестік арқылы жоғары оқу орны мен жұмыс берушілер арасында тығыз қарым-қатынас орнату арқылы жұмыска орналастыру мәселесі шешіледі. Мысал ретінде (конакуй, туристік фирмаларда) білім алушылардың ондірістік тәжірибеден өтуі және сол жерде жұмыска түрүү жатады. Туризм саласында ішкі туризм мен халықаралық туризм, конакуй мен конакжай индустриясының дамуы осы саладағы мамандардың бірнеше тілді білүі, өз еліміздеған емес, шет елдермен қарым-қатынаса отырып исұмыс істейтіндіктен халықаралық деңгейдегі мамандар дайындау қажеттілігі заман талабы десек қателеспейміз. Білім алушылар ондірістік тәжірибеден тек қана өз елімізде емес, сонымен катар шет елдерде (Түркія, Грекия) етеді.

Қазіргі таңда келелі мәселелердің бірі, мектеп пен университет арасында әлеуметтік серіктестік орнату. Бұл окушыларды қасіптік бағдар беруге, болашақ мамандықтарын жеткізу білуге көмектеседі. Жасыратыны жок соңғы жылдары мамандық емес, пәнде таңдайтын окушылар кеп. Жоғары оқу орнына тусу үшін мемлекеттік грандты ұтып алу мүмкіндігіне байланысты мамандық іздейді. Кейде таңдаған мамандығына риза болмай, итере алмай қалатын жайттар де кездеседі. Соңғы жылдары география пәнін таңдайтын окушылар сирек болып кетті. Әлеуметтік серіктестік орнату арқылы география пәніне деген қызығушылықты арттырута да болады. Дүниежүзінде жаратылыстану ғылымының озық үлгілері көң тарауда және қазіргі география саласы географиялық акпарат жүйесімен, жана технология үрдістерін колдануға негізделген.

Әлеуметтік серіктестік арқылы білім алушылардың таңдаған мамандық туралы түсініктерін қалыптасады, оқу процесінде алған теориялық білімдерін тәжірибеде пайдалану дағдыларын терендетеді, құзыреті қалыптасады.

Егер мектеп пен университет арасында әлеуметтік серіктестік орнаса, тараптардың арасындағы кеңестер мен келіссөздердің барысына жәрдемдесуте қол жеткізуге болады. Әлеуметтік серіктестік жүйелі, жоспарлы болу керек. Екі тарап арасындағы келісім шарт жасалынып, ішшаралар жоспарлану қажет. Екі тарапта өз міндеттерін орындау қажет. Сыйлы және сенімді қарым-қатынас болу керек.

Әлеуметтік серіктестік механизміне:

- зерттеу жұмыстарын;

- жоба жұмыстарын;
- нарыктық қарым-катастыны модельдеу;
- әлеуметтік маңызды іс-шаралар үйымдастыру жатады.

Негізі жұмыс бағыттары:

- білім беру саласында сабактастықты жүзеге асыру;
- бірлескен (ұжымдық) қызметтер аткару;
- мектеп және көғам арасында ынтымақтастық орнату, окушының рөлін анықтау;
- белсенді емір ұстанымын калыптастырып, әлеуметтік интеллект калыптастыру [2].

Жапы әлеуметтік серіктестік байланыс үлгісін 1-ші суреттен көруге болады. Мектеп окушылары өлкетану зерттеулерін жүргізіп, ғылыми жобаларга катысып, университет мамандары ғылыми жетекшілік жасайды және бірінші семинар, конференцияларға катысады. Өзінің мәнсабын жоспарлап, дамыта алады.

Сурет 1. Әлеуметтік серіктестік байланыс үлгісі
Ескерту: құрастырган авторлар

Әлеуметтік серіктестік бірнеше бағытта бола алады. Олар: акпаратпен қамтамасыз ету, ғылыми кеңес беру, кәсіптік бағдарлау, зертханаларды қолдануга толық немесе шектеулі мүмкіндік жасау, ашық кездесу күніне шақыру, үйірмелерге катыстыру, біріккен зияткерлік және кеңілді іс-шаралар өткізу т.б. Окушылар ғылыми кеңес алыш, жобалар арқылы өз деңгейлерін көрсете алады. Олар университет кабыргасына келгенде ғылыми жұмысты әрі қарай жандандырып болашақта жанжакты маман болады.

Оку орнымен алеуметтік серіктестік орнату арқылы мекемелер мамандарды тұтынушы, ері мамандарға тапсырыс беруші болып табылады. Сапалы мамандар дайындауга өздері де тікелей атсалыса алады. Білім алушылар ондірістік тәжірибе кезінде командамен жұмыс істей, шешім кабылдай біту, жауапкершілік сияқты жеке қасиеттерге не болады. Жұмыс істей жүріп, болашақ мамандығы туралы кең мәліметтер алып, ез таңдаудың деген сенімділік пайдада болады.

Сонымен, жоғары оку орындары мен мектеп арасында алеуметтік серіктестік орнату да езіндік маңызды мәселе. Окушыларды қасіптік бағыттау олардың болашақ таңдаған мамандықтары жайлы түбекейлі біліп, бейімделуге мүмкіндік береді. Еліміздің болашағын жасайтын жастар білімімен қатар шыгармашылық қасиеті жоғары, езіндік кезкарасы бар, тұлға болатын азаматтар болуы керек.

Әдебиеттер

1. Ердешова Ж.И. Задачи и формы социального партнерства // Вестник КАЗНУ. – 2009.
2. <http://festival.1september.ru/articles/415255/> – Социальное партнерство в школах

ЕВКЛИДТІК ЕМЕС ГЕОМЕТРИЯЛАР ТУРАЛЫ

Н.Ж. Хайруллина

Павлодарский государственный педагогический институт, г. Павлодар

Педагогикалық жоғары оку орындарында қазіргі уақыт талабына сай ез мамандықтарына шын ықыластарымен берілген білікті математика мұғалімдерін даярлау – келешекте мектеп окушыларының математика пәні бойынша алатын білімдерінің жоғары деңгейде болуының көпілі.

Сонғы уақыттарда жоғары оку орындарында білім кредиттік технология бойынша беріле бастады. Оның ең басты артықшылығы халықаралық стандартқа сай мамандар дайындауга жол ашылады. Барлық пәндер бойынша аудиториялық сабактар мен студенттердің езіндік ізденісі арасында үйлесім калыптасады. Осыған байланысты бұрынғы жүйе бойынша өтілетін сағаттардың жалпы саны екі-үш есе қыскарып, есесіне студенттердің езіндік жұмыстарына болынған сағат саны арта түскен.

Педагогикалық институттың оку бағдарламасына сайкес геометрия саласынан «Аналитикалық геометрия», «Геометрия негіздері», «Проективтік геометрия», «Дифференциалдық геометрия және топология» пәндерінің әрқайсысының дәріс сабагына 15 сағаттан гана болынған. Сондықтан алғашкы курстардан бастап студенттердің пән бойынша біліктілігін терендеп, шыгармашылық, танымдық қасиеттерін дамытуға ықпал ету мақсатымен жоспарлы турде оку-тәрбис жұмыстары